

## 2 PREDMET OCHRANY

### 2.1 Vymedzenie predmetu ochrany

#### 2.1.1 Biotopy

Predmetom ochrany CHKO Kysuce a ÚEV v rámci CHKO Kysuce sú **biotopy európskeho významu a biotopy národného významu** podľa prílohy č. 1 k vyhláške Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „**vyhláška MŽP SR č. 170/2021 Z. z.**“). Zoznam týchto biotopov je uvedený v **tabuľkách č. 7 a 8**, graficky znázornené sú v mapách v prílohách č. 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3 a 6.3.4. Mapa biotopov v jednotlivých ÚEV je uvedená v prílohe č. 6.3.5. V tabuľkách sú uvedené kódy biotopov európskeho významu podľa katalógu biotopov Slovenska (Valachovič et Stanová eds 2002, v tabuľkách uvedené ako „Kód KBS 2002“), ako aj aktualizovaného Katalógu biotopov Slovenska - druhé rozšírené vydanie (Šuvada ed. 2023, v tabuľkách uvedené ako „Kód KBS 2023“). Hviezdičkou sú označené prioritné typy biotopov. Výskyt druhov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v jednotlivých ÚEV, je graficky znázornený v mapách v prílohách č. 6.3.25.1 až 6.3.25.15.

#### 2.1.2 Huby, machorasty, cievnaté rastliny

Predmetom ochrany v riešenom území sú chránené **druhy húb, machorastov a cievnatých rastlín** podľa prílohy č. 4 k vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z. Zoznam týchto druhov je uvedený v **tabuľke č. 9**, distribúcia druhov v rámci CHKO Kysuce je graficky znázornená v mapách v prílohách č. 6.3.6 - druhy európskeho významu, 6.3.7 - huby, 6.3.8 až 6.3.13 – rastliny. Pre grafické znázornenie boli kvôli rozsahu dokumentu vybrané len druhy európskeho významu a druhy, pre ktoré sa vyhlasujú CHÚ. Pri jednotlivých druhoch sú uvedené aj ekologicko-funkčné priestory (EFP), v ktorých sa daný taxón vyskytuje, resp. je jeho výskyt predpokladaný.

#### 2.1.3 Živočích

Predmetom ochrany v riešenom území sú rovnako aj chránené **živočích** podľa prílohy č. 5 k vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z. Zoznam týchto druhov je uvedený v **tabuľke č. 10**, distribúcia druhov v rámci CHKO Kysuce je graficky znázornená v mapách v prílohách č. 6.3.14 až 6.3.24. Pre grafické znázornenie v mapách boli kvôli obmedzenému rozsahu dokumentu vybrané len najvýznamnejšie druhy európskeho významu pre CHKO Kysuce rozdelené podľa kategórií: chrobáky a vážky, motýle, vtáky, obojživelníky, netopiere, veľké šelmy. Pri jednotlivých druhoch sú uvedené aj EFP, v ktorom sa daný taxón vyskytuje, resp. je jeho výskyt predpokladaný.

Tabuľka č. 7: Zoznam biotopov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v rámci ÚEV a v rámci CHKO v zmysle prílohy č. 1 k vyhláske MŽP SR č. 170/2021 Z. z.

Kód KBS (2002)	Kód KBS (2023)	Kód Natura	Názov biotopu	Ekologicko-funkčný priestor (EFP)
Vo 1	VOD02	3130	Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried <i>Littorelletea unijflorae</i> a/alebo <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	7.1, 7.2
Br 2	BRP02	3220	Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov	7.1, 7.2
Br 4	BRP04	3240	Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia s vrúbou sivou ( <i>Salix eleagnos</i> )	7.1, 7.2
Br 6	BRP05	6430	Brehové porasty deväťsilov	7.1, 7.2
Kr 1	KRO01	4030	Vresoviská	5.1, 5.2
Tr 8	LKP10a	* 6230	Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte	5.1, 5.2
Lk 1	LKP01	6510	Nížinné a podhorské kosné lúky	5.1, 5.2
Lk 2	LKP02	6520	Horské kosné lúky	5.1, 5.2
Lk 5	LKP05	6430	Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach	6.1, 6.2
Ra 3	RAS06	7140	Prechodné rašeliniská a trasoviská	6.1, 6.2
Ra 6	RAS07 RAS08	7230	Slatiny s vysokým obsahom báz	6.1, 6.2
Pr 3	PRA03a PRA03b	* 7220	Penovcové prameniská	6.1, 6.2
Sk 2	SKA02	8220	Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
Sk 8	SKA08	8310	Nesprístupnené jaskynné útvary	1.2
Ls 1.3	LES01.3	* 91E0	Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy	7.1, 7.2
Ls 1.4	LES01.4	* 91E0	Horské jelšové lužné lesy	7.1, 7.2
Ls 4	LES04.2	* 9180	Lipovo-javorové sutinové lesy	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
Ls 5.1	LES05.1	9130	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
Ls 5.2	LES05.2	9110	Kyslomilné bukové lesy	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
Ls 5.3	LES05.3	9140	Javorovo-bukové horské lesy	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
Ls 7.3	LES07.3	* 91D0	Rašeliniskové smrekové lesy	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
Ls 9.1	LES09.1	9410	Smrekové lesy čučoriedkové	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
Ls 9.2	LES09.2	9410	Smrekové lesy vysokobylinné	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2

**Tabuľka č. 8:** Zoznam biotopov národného významu, ktoré sú predmetom ochrany v rámci CHKO Kysuce v zmysle prílohy č. 1 k vyhláske MŽP SR č. 170/2021 Z. z.

Kód KBS (2002)	Kód KBS (2024)	Názov biotopu	Ekologicko-funkčný priestor (EFP)
<b>Kr 8</b>	KRO06	Vrbové kroviny stojatých vôd	7.1, 7.2
<b>Lk 3</b>	LKP03a	Mezofilné pasienky a spásané lúky	5.1, 5.2
<b>Lk 6</b>	LKP06	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí	6.1, 6.2
<b>Lk 10</b>	VOD09	Vegetácia vysokých ostríc	6.1, 6.2
<b>Pr 1</b>	PRA01	Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách	6.1, 6.2
<b>Pr 2</b>	PRA02	Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách	6.1, 6.2
<b>Ls 8</b>	LES08.1 LES08.2	Jedľové a jedľovo-smrekové lesy	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2

**Tabuľka č. 9.** Zoznam druhov húb, machorastov a cievnatých rastlín, ktoré sú predmetom ochrany v rámci CHKO Kysuce. (EU\* – prioritný druh európskeho významu, EU – druh európskeho významu, CHU – druhy, na ochranu ktorých sa vyhlasujú chránené územia, EFP – ekologicko-funkčný priestor, v ktorom sa daný taxón vyskytuje resp. je jeho výskyt predpokladaný).

Huby			
Vedecké meno	Slovenské meno	Pozn.	Ekologicko-funkčný priestor (EFP)
<i>Bankera violascens</i>	korkovka smreková		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Boletopsis leucomelaena</i>	hrboľnačka čiernastá		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Bondarzewia mesenterica</i>	trsovec horský		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Camarops tubulina</i>	bolínka ihličnanová		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2
<i>Catathelasma imperiale</i>	náramkovka cisárska	CHU	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Clavaria zollingeri</i>	kyjačik Zollingerov	CHU	5.1, 5.2
<i>Clavariadelphus truncatus</i>	kyjak useknutý	CHU	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Geoglossum glabrum</i>	jazyček holý		6.1, 6.2
<i>Gomphidius roseus</i>	sliziak ružový		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Gomphus clavatus</i>	lievikovec kyjakovitý	CHU	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Hydnellum geogenium</i>	jelenkovka sírovožltá		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Hydropus atramentosus</i>	zvončekovec sadzový		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2
<i>Hygrocybe citrinovirens</i>	lúčnica zelenožltá	CHU	5.1, 5.2

Program starostlivosti o Chránenú krajinnú oblasť Kysuce na roky 2027 - 2036

<b>Huby</b>			
<b>Vedecké meno</b>	<b>Slovenské meno</b>	<b>Pozn.</b>	<b>Ekologicko-funkčný priestor (EFP)</b>
<i>Hygrocybe helobia</i>	lúčnica mokrad'ová	CHU	5.1, 5.2, 6.1, 6.2
<i>Hygrocybe punicea</i>	lúčnica granátová		5.1, 5.2
<i>Hygrophorus marzuolus</i>	šľavnačka marcová		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Chrysomphalina chrysophylla</i>	kalichovka zlatolupeňová		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Lactarius repraesentaneus</i>	rýdzik nádherný		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Neohygrocybe ovina</i>	lúčnica ovčia		5.1, 5.2
<i>Phaeocollybia festiva</i>	koreňovica olivová		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Phylloporus pelletieri</i>	lupeňopórovec hnedožltý		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Porpolomopsis calyptriiformis</i>	lúčnica kopijovitá		5.1, 5.2
<i>Pseudoplectania melaena</i>	misôčka tmavá	CHU	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2
<i>Rubroboletus rubrosanguineus</i>	hríb úhľadný horský		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Sparassis nemecii</i>	kučierka jedľová		1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2
<b>Machorasty</b>			
<b>Vedecké meno</b>	<b>Slovenské meno</b>	<b>Pozn.</b>	<b>Ekologicko-funkčný priestor (EFP)</b>
<i>Buxbaumia viridis</i>	kyjanôčka zelená	EU, CHU	1.1, 1.2, 4.2
<i>Leucobryum glaucum</i>	bielomach sivý		1.1, 1.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Sphagnum affine</i>	rašelinník strecholístý		6.2
<i>Sphagnum auriculatum</i>	rašelinník zúbkatý		6.1, 6.2
<i>Sphagnum capillifolium</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník ostrolístý		6.1, 6.2
<i>Sphagnum contortum</i>	rašelinník pokrútený		6.1, 6.2
<i>Sphagnum cuspidatum</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník hrotitý		6.1, 6.2
<i>Sphagnum fimbriatum</i>	rašelinník prstovitý		6.1, 6.2
<i>Sphagnum fuscum</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník hnedý		6.1, 6.2
<i>Sphagnum girgensohnii</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník Girgensohnov		6.1, 6.2
<i>Sphagnum magellanicum</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník patagónsky		6.1, 6.2
<i>Sphagnum palustre</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník močiarny		6.1, 6.2
<i>Sphagnum papillosum</i>	rašelinník zúbkatý		6.2
<i>Sphagnum platyphyllum</i>	rašelinník širokolístý		6.1, 6.2
<i>Sphagnum quinquefarium</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník päťradový		6.1, 6.2
<i>Sphagnum recurvum</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník		6.1, 6.2
<i>Sphagnum riparium</i>	rašelinník pobrežný		6.1, 6.2

Program starostlivosti o Chránenú krajinnú oblasť Kysuce na roky 2027 - 2036

<b>Machorasty</b>			
<b>Vedecké meno</b>	<b>Slovenské meno</b>	<b>Pozn.</b>	<b>Ekologicko-funkčný priestor (EFP)</b>
<i>Sphagnum rubellum</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník červenkastý		6.1, 6.2
<i>Sphagnum russowii</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník statný		6.1, 6.2
<i>Sphagnum squarrosum</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník kostrbatý		6.1, 6.2
<i>Sphagnum subnitens</i>	rašelinník lesklý		6.1, 6.2
<i>Sphagnum subsecundum</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník jednostranný		6.1, 6.2
<i>Sphagnum teres</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník obľý		6.1, 6.2
<i>Sphagnum warnstorffii</i> (spadá pod <i>Sphagnum</i> spp.)	rašelinník Warnstorfov		6.1, 6.2
<b>Cievnaté rastliny</b>			
<b>Vedecké meno</b>	<b>Slovenské meno</b>	<b>Pozn.</b>	<b>Ekologicko-funkčný priestor (EFP)</b>
<i>Botrychium multifidum</i> (syn. <i>Sceptridium multifidum</i> )	vraťička mnohozárezová	CHU	4.2
<i>Campanula serrata</i>	zvonček hrubokoreňový	EU, CHU	5.1, 5.2
<i>Carex appropinquata</i>	ostrica odchylná		6.1, 6.2
<i>Carex davalliana</i>	ostrica Davallova		6.1, 6.2
<i>Carex diandra</i>	ostrica obľastá	CHU	6.1, 6.2
<i>Carex lasiocarpa</i>	ostrica plstnatoplodá	CHU	6.1, 6.2
<i>Cephalanthera damasonium</i>	prilbovka biela	CHU	1.1, 1.2, 4.1, 4.2
<i>Cephalanthera longifolia</i>	prilbovka dlholistá	CHU	1.1, 1.2, 4.1, 4.2, 5.1
<i>Cypripedium calceolus</i>	črievičník papučkový	EU, CHU	4.2
<i>Dactylorhiza fuchsii</i> subsp. <i>fuchsii</i>	vstavačovec Fuchsov pravý		5.1, 5.2
<i>Dactylorhiza fuchsii</i> subsp. <i>sooana</i>	vstavačovec Fuchsov Soóov		5.1, 5.2
<i>Dactylorhiza incarnata</i> subsp. <i>incarnata</i>	vstavačovec strmolistý pravý	CHU	6.1, 6.2
<i>Dactylorhiza incarnata</i> subsp. <i>pulchella</i>	vstavačovec strmolistý neskorý	CHU	6.2
<i>Dactylorhiza lapponica</i>	vstavačovec laponský		5.1, 5.2, 6.1, 6.2
<i>Dactylorhiza maculata</i> subsp. <i>transsilvanica</i>	vstavačovec škvritný sedmohradský	CHU	6.1, 6.2
<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>majalis</i>	vstavačovec májový pravý		6.1, 6.2, 5.1, 5.2
<i>Dactylorhiza sambucina</i>	vstavačovec bazový		5.1, 5.2
<i>Dactylorhiza viridis</i> (syn. <i>Coeloglossum viride</i> )	vstavačovec zelený	CHU	5.1, 5.2
<i>Drosera rotundifolia</i>	rosička okrúhlohlístá	CHU	6.1, 6.2
<i>Epipactis greuteri</i>	kruštík Greuterov	CHU	1.1, 1.2, 4.1
<i>Epipactis microphylla</i>	kruštík drobnolistý	CHU	1.2
<i>Epipactis palustris</i>	kruštík močiarny	CHU	6.1, 6.2

Program starostlivosti o Chránenú krajinnú oblasť Kysuce na roky 2027 - 2036

<b>Cievnaté rastliny</b>			
<b>Vedecké meno</b>	<b>Slovenské meno</b>	<b>Pozn.</b>	<b>Ekologicko-funkčný priestor (EFP)</b>
<i>Epipactis pontica</i>	kruštík pontský	CHU	1.1, 4.1
<i>Epipactis purpurata</i>	kruštík modrofialový	CHU	1.1, 1.2, 4.1
<i>Equisetum variegatum</i> (syn. <i>Hippochaete variegata</i> )	prasličkovka pestrá	CHU	6.1, 6.2
<i>Galanthus nivalis</i>	snežienka jarná		1.1, 1.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Gladiolus imbricatus</i>	mečík strechovitý	CHU	5.1, 5.2, 6.1, 6.2
<i>Gratiola officinalis</i>	graciola lekárska		7.1
<i>Gymnadenia conopsea</i>	päťprstnica obyčajná	CHU	5.1, 5.2
<i>Gymnadenia densiflora</i>	päťprstnica hustokvetá	CHU	6.1, 6.2
<i>Hydrocotyle vulgaris</i>	pupkovník obyčajný	CHU	6.1, 6.2
<i>Isolepis setacea</i>	škripík štetinatý		6.2
<i>Juncus squarrosus</i>	sitina kostrbatá	CHU	6.1, 6.2
<i>Lotus pedunculatus</i> (syn. <i>L. uliginosus</i> )	ľadenec barinný	CHU	6.1, 6.2
<i>Lycopodiella inundata</i>	plavúnec zaplavovaný	CHU	6.2
<i>Lycopodium annotinum</i>	plavúň pučivý		1.1, 1.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Lycopodium clavatum</i>	plavúň obyčajný		1.1, 1.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Lycopodium complanatum</i> (syn. <i>Diphasiastrum complanatum</i> )	plavúň sploštený	CHU	5.2
<i>Lysimachia thyrsoflora</i>	čerkáč (bazanovec) kytkový	CHU	6.2
<i>Malaxis monophyllos</i>	trčiček jednolistý	CHU	5.1, 5.2
<i>Matteuccia struthiopteris</i>	perovník pštroší	CHU	7.1, 7.2
<i>Menyanthes trifoliata</i>	vachta trojlistá		6.1, 6.2
<i>Montia fontana</i>	zdrojovka pramenisková	CHU	6.1, 6.2
<i>Ophioglossum vulgatum</i>	hadivka obyčajná		5.1, 5.2
<i>Orchis mascula</i> subsp. <i>speciosa</i> (syn. <i>O. m.</i> subsp. <i>signifera</i> )	vstavač mužský poznačený	CHU	5.1, 5.2
<i>Orchis pallens</i>	vstavač bledý	CHU	5.1
<i>Pedicularis palustris</i> subsp. <i>palustris</i>	všivec močiarny	CHU	5.1, 5.2, 6.1, 6.2
<i>Pedicularis sylvatica</i> subsp. <i>sylvatica</i>	všivec lesný pravý	CHU	6.1, 6.2
<i>Pinguicula vulgaris</i>	tučnica obyčajná	CHU	6.1, 6.2
<i>Platanthera chlorantha</i>	vemenník zelenkastý	CHU	5.1, 5.2
<i>Pseudorchis albida</i>	bieloprst belavý	CHU	5.1, 5.2
<i>Soldanella carpathica</i>	soldanelka karpatská		1.1, 1.2, 3.2, 4.1, 4.2
<b>Cievnaté rastliny</b>			

Program starostlivosti o Chránenú krajinnú oblasť Kysuce na roky 2027 - 2036

Vedecké meno	Slovenské meno	Pozn.	Ekologicko-funkčný priestor (EFP)
<i>Struthiopteris spicant</i> (syn. <i>Blechnum spicant</i> )	rebrovka rôznoлистá	CHU	1.1, 1.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Tozzia carpathica</i>	vrchovka karpatská	EU, CHU	7.1
<i>Traunsteinera globosa</i>	pavstavač hlavatý		5.1, 5.2
<i>Trichophorum alpinum</i>	páperec alpínsky	CHU	6.1
<i>Vaccinium uliginosum</i>	čučoriedka barinná	CHU	6.2
<i>Veronica scutellata</i>	veronika štítovitá	CHU	6.1, 6.2

**Tabuľka č. 10:** Druhy živočíchov, ktoré sú predmetom ochrany v rámci CHKO Kysuce (EU\* – prioritný druh európskeho významu, EU – druh európskeho významu, CHU – druh, pre ktorý sa vyhlasujú CHÚ, Vyhláška – v zmysle vyhlášky č. 170/2021 Z. z., druhy uvedené v prílohe č. 5 a v prílohe č. 7 k vyhláške, EFP – ekologickeo-funkčný priestor, v ktorom sa daný taxón vyskytuje, resp. je jeho výskyt predpokladaný).

<b>Živočíchy</b>					
<b>Vedecký názov</b>	<b>Slovenský názov</b>	<b>Skupina</b>	<b>Poznámka</b>	<b>Vyhláška</b>	<b>Ekologickeo-funkčný priestor (EFP)</b>
<b>Bezzstavovce</b>					
<i>Euplagia quadripunctata</i>	spriadač kostihojový	motýle	EU*, CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2
<i>Lycaena dispar</i>	ohniváčik veľký	motýle	EU, CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2
<i>Maculinea arion</i>	modráčik čiernoškrvný	motýle	EU, CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2
<i>Maculinea nausithous</i>	modráčik bahňiskový	motýle	EU, CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2, 6.1, 6.2
<i>Parnassius mnemosyne</i>	jasoň chochlačkový	motýle	EU, CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2
<i>Zygaena cynarae</i>	vretienka smlďníková	motýle	CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2
<i>Carabus variolosus</i>	bystruška potočná	chrobáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 6.1, 6.2
<i>Carabus auronitens escheri</i>	bystruška zlatá	chrobáky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 6.1, 6.2
<i>Carabus cancellatus</i>	bystruška medená	chrobáky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Cucujus cinnaberinus</i>	plocháč červený	chrobáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Lucanus cervus</i>	roháč obyčajný	chrobáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Agnetina elegantula</i>	pošvatka	pošvatky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 7.1, 7.2
<i>Cordulegaster bidentata</i>	pásikavec	vážky	CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 7.1, 7.2
<i>Cordulegaster heros</i>	pásikavec	vážky	EU, CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 7.1, 7.2
<i>Onychogomphus forcipatus</i>	klinovka čiernonohá	vážky	CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 7.1, 7.2
<b>Ulitníky</b>					
<i>Bielzia coerulans</i>	slizniak karpatský	ulitníky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Helix pomatia</i>	slimák záhradný	ulitníky		Príloha č. 7	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<b>Kôrovce</b>					
<i>Astacus astacus</i>	rak riečny	kôrovce	CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<b>Obojživelníky</b>					
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá	obojživelníky	EU, CHU	Príloha č. 5	6.1, 6.2, 7.1, 7.2
<i>Bufo bufo</i>	ropucha bradavičnatá	obojživelníky		Príloha č. 5	6.1, 6.2, 7.1, 7.2
<i>Hyla arborea</i>	rosnička zelená	obojživelníky	EU, CHU	Príloha č. 5	6.1, 6.2

Program starostlivosti o Chránenú krajinnú oblasť Kysuce na roky 2027 - 2036

<i>Ichthyosaura (=Triturus) alpestris</i>	mlok horský	obožživelníky	CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Lissotriton (=Triturus) montandoni</i>	mlok karpatský	obožživelníky	EU, CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Rana dalmatina</i>	skokan štíhly	obožživelníky	EU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 6.1, 6.2
<i>Rana temporaria</i>	skokan hnedý	obožživelníky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 6.1, 6.2
<i>Salamandra salamandra</i>	salamandra škvrnitá	obožživelníky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 6.1, 6.2
<i>Triturus cristatus</i>	mlok hrebenatý	obožživelníky	EU, CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<b>Plazy</b>					
<i>Anguis colchica</i>	slepúch východný	plazy		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Anguis fragilis</i>	slepúch lámavý	plazy	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Coronella austriaca</i>	užovka hladká	plazy	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Lacerta agilis</i>	jašterica krátkohlavá/jašterica obyčajná/bystrá	plazy	EU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Natrix natrix</i>	užovka obojková/užovka obyčajná	plazy	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Podarcis (=Lacerta) muralis</i>	jašterica múrová	plazy	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Vipera berus</i>	vretenica severná/vretenica obyčajná	plazy	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Zootoca (=Lacerta) vivipara vivipara</i>	jašterica živorodá (horský poddruh)	plazy	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<b>Ryby</b>					
<i>Alburnoides bipunctatus</i>	ploska pásavá	ryby		Príloha č. 7	7.1, 7.2
<i>Barbus barbus</i>	mrena severná	ryby	EU	Príloha č. 7	7.1, 7.2
<i>Cottus gobio</i>	hlaváč bieloplutvý	ryby	EU, CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Hucho hucho</i>	hlavátka podunajská	ryby	EU, CHU	Príloha č. 7	7.1, 7.2
<i>Thymallus thymallus</i>	lipeň tymianový	ryby	EU	Príloha č. 7	7.1, 7.2
<i>Vimba vimba</i>	nosáľ sťahovavý	ryby		Príloha č. 7	7.1, 7.2
<b>Vtáky</b>					
<i>Accipiter gentilis</i>	jastrab veľký	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Accipiter nisus</i>	jastrab krahulec	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Acrocephalus palustris</i>	trsteniarik obyčajný	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Actitis (Tringa) hypoleucos</i>	kalužiačik malý	vtáky	CHU	Príloha č. 5	6.1, 6.2, 7.1, 7.2

Program starostlivosti o Chránenú krajinnú oblasť Kysuce na roky 2027 - 2036

Vedecký názov	Slovenský názov	Skupina	Poznámka	Vyhláška	Ekologicko-funkčný priestor (EFP)
<b>Vtáky</b>					
<i>Aegithalos caudatus</i>	mlynárka dlhochvostá	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Aegolius funereus</i>	pôtik kapcavý	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Alauda arvensis</i>	škovránok poľný	vtáky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Alcedo atthis</i>	rybárik riečny	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 7.1, 7.2
<i>Anas acuta</i>	kačica ostrochvostá	vtáky	CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Anas platyrhynchos</i>	kačica divá	vtáky	CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Anser anser</i>	hus divá	vtáky	CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2, 7.1, 7.2
<i>Anthus pratensis</i>	ľabtuška lúčna	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Anthus spinoletta</i>	ľabtuška vrchovská	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Anthus trivialis</i>	ľabtuška hôrna	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Apus apus</i>	dážďovník obyčajný	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Aquila chrysaetos</i>	orol skalný	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Ardea cinerea</i>	volavka popolavá	vtáky	CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 7.1, 7.2
<i>Asio otus</i>	myšiarka ušatá	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Athene noctua</i>	kuvik obyčajný	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Aythya ferina</i>	chochlačka sivá	vtáky	CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Bombycilla garrulus</i>	chochláč severský	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Bubo bubo</i>	výr skalný	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Buteo buteo</i>	myšiak hôrny	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Buteo lagopus</i>	myšiak severský	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Calcarius lapponicus</i>	ostrohárka severská	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Caprimulgus europaeus</i>	lelek lesný	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Carduelis carduelis</i>	stehlík pestrý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Acanthis (Carduelis) flammea</i>	stehlík čečetka	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Carpodacus erythrinus</i>	červenák karmínový	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Certhia brachydactyla</i>	kôrovník krátkoprstý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Certhia familiaris</i>	kôrovník dlhoprstý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2

Program starostlivosti o Chránenú krajinnú oblasť Kysuce na roky 2027 - 2036

Vedecký názov	Slovenský názov	Skupina	Poznámka	Vyhláška	Ekologicko-funkčný priestor (EFP)
<b>Vtáky</b>					
<i>Ciconia ciconia</i>	bocian biely	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2, 6.1, 6.2
<i>Ciconia nigra</i>	bocian čierny	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2, 6.1, 6.2
<i>Cinclus cinclus</i>	vodnár potočný	vtáky		Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Circus aeruginosus</i>	kaňa močiarna	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Circus pygargus</i>	kaňa popolavá	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	glezg obyčajný	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Columba oenas</i>	holub plúžik	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Columba palumbus</i>	holub hrivnák	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Corvus corax</i>	krkavec čierny	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Corvus cornix</i>	vrana popolavá	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Corvus corone</i>	vrana čierna	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Corvus frugilegus</i>	havran čierny	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Coturnix coturnix</i>	prepelica poľná	vtáky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Crex crex</i>	chrapkáč poľný	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Cuculus canorus</i>	kukučka obyčajná	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Cyanistes (Parus) caeruleus</i>	sýkorka belasá	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Cygnus cygnus</i>	labuť spevavá	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2, 7.1, 7.2
<i>Cygnus olor</i>	labuť veľká	vtáky	CHU	Príloha č. 5	5.1, 5.2, 7.1, 7.2
<i>Delichon urbicum</i>	belorítka obyčajná	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Dendrocopos leucotos</i>	ďateľ bielochrbtý	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Dendrocopos major</i>	ďateľ veľký	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Dendrocopos (Leiopicus) medius</i>	ďateľ prostredný	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Dryobates minor</i>	ďateľ malý	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Dendrocopos syriacus</i>	ďateľ hnedkavý	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Dryocopus martius</i>	tesár čierny	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Emberiza citrinella</i>	strnádka obyčajná	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Emberiza schoeniclus</i>	strnádka trstinová	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2

Program starostlivosti o Chránenú krajinú oblasť Kysuce na roky 2027 - 2036

Vedecký názov	Slovenský názov	Skupina	Poznámka	Vyhľadška	Ekologicko-funkčný priestor (EFP)
<b>Vtáky</b>					
<i>Erithacus rubecula</i>	červienka obyčajná	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Falco peregrinus</i>	sokol sťahovavý	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Falco subbuteo</i>	sokol lastovičiar	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Falco tinnunculus</i>	sokol myšiar	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Ficedula albicollis</i>	muchárik bielokrký	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Ficedula hypoleuca</i>	muchárik čierohlavý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Ficedula parva</i>	muchárik malý	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Fringilla coelebs</i>	pinka obyčajná	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Fringilla montifringilla</i>	pinka severská	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Fulica atra</i>	lyska čierna	vtáky	CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Galerida cristata</i>	pipíška chochlatá	vtáky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Garrulus glandarius</i>	sojka obyčajná	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Glaucidium passerinum</i>	kuvičok vrabčí	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Haliaeetus albicilla</i>	orliak morský	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Hippolais icterina</i>	sedmohlások obyčajný	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Hirundo rustica</i>	lastovička domová	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Charadrius dubius</i>	kulík riečny	vtáky	CHU	Príloha č. 5	6.1, 6.2
<i>Jynx torquilla</i>	krutohlav hnedý	vtáky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Lanius collurio</i>	strakoš obyčajný	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Lanius excubitor</i>	strakoš veľký	vtáky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Lanius minor</i>	strakoš kolesár	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Larus cachinnans</i>	čajka bielohlavá	vtáky	CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Larus canus</i>	čajka sivá	vtáky	CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Chroicocephalus (Larus) ridibundus</i>	čajka smeživá	vtáky		Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Linaria (Carduelis) cannabina</i>	stehlík konôpka	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Locustella fluviatilis</i>	svrčiak riečny	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Locustella naevia</i>	svrčiak zelenavý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2

Program starostlivosti o Chránenú krajinnú oblasť Kysuce na roky 2027 - 2036

Vedecký názov	Slovenský názov	Skupina	Poznámka	Vyhľadška	Ekologicko-funkčný priestor (EFP)
<b>Vtáky</b>					
<i>Loxia curvirostra</i>	krivonos smrekový	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Lullula arborea</i>	škovránik stromový	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Lyrurus (Tetrao) tetrix</i>	tetrov hoľniak	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, aktuálny výskyt nepotvrdený
<i>Mergellus albellus</i>	potápač malý	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Mergus merganser</i>	potápač veľký	vtáky	CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Motacilla alba</i>	trasochvost biely	vtáky		Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Motacilla cinerea</i>	trasochvost horský	vtáky		Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Muscicapa striata</i>	muchár sivý	vtáky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	orešnica perlavá	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Oenanthe oenanthe</i>	skaljarik sivý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Oriolus oriolus</i>	vlha hájová obyčajná	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Pandion haliaetus</i>	kršiak rybár	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Lophophanes (Parus) cristatus</i>	sýkorka chochlatá	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Parus major</i>	sýkorka veľká	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Poecile (Parus) palustris</i>	sýkorka hôrna	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Passer domesticus</i>	vrabec domový	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Passer montanus</i>	vrabec poľný	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Perdix perdix</i>	jarabica poľná	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Periparus (Parus) ater</i>	sýkorka uhliarka	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Pernis apivorus</i>	včelár lesný	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Phalacrocorax carbo</i>	kormorán veľký	vtáky	CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Phoenicurus ochruros</i>	žltouchvost domový	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	žltouchvost hôrny	vtáky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Phylloscopus collybita</i>	kolibiarik čipčavý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	kolibiarik sykavý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Phylloscopus trochilus</i>	kolibiarik spevavý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Pica pica</i>	straka obyčajná	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2

Program starostlivosti o Chránenú krajinnú oblasť Kysuce na roky 2027 - 2036

Vedecký názov	Slovenský názov	Skupina	Poznámka	Vyhláška	Ekologicko-funkčný priestor (EFP)
<b>Vtáky</b>					
<i>Picoides tridactylus</i>	dubník trojprstý	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Picus canus</i>	žlna sivá	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Picus viridis</i>	žlna zelená	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Podiceps cristatus</i>	potápka chochlatá	vtáky	CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Poecile (Parus) montanus</i>	sýkorka čiernohlavá	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Prunella modularis</i>	vrchárka modrá	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	hýľ obyčajný	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Regulus ignicapillus</i>	králik ohnivohlavý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Regulus regulus</i>	králik zlatohlavý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Saxicola rubetra</i>	přhl'aviar červenkastý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Saxicola rubicola</i>	přhl'aviar čiernohlavý	vtáky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Scolopax rusticola</i>	sluka hôrna	vtáky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Serinus serinus</i>	kanárik poľný	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Sitta europaea</i>	brhlík obyčajný	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Spinus (Carduelis) spinus</i>	stehlík čížik	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Streptopelia decaocto</i>	hrdlička záhradná	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Streptopelia turtur</i>	hrdlička poľná	vtáky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Strix aluco</i>	sova obyčajná	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Strix uralensis</i>	sova dlhochvostá	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Sturnus vulgaris</i>	škorec obyčajný	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Sylvia atricapilla</i>	penica čiernohlavá	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Sylvia borin</i>	penica slávikovitá	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Sylvia communis</i>	penica obyčajná	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Sylvia curruca</i>	penica popolavá	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Sylvia nisoria</i>	penica jarabá	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	potápka malá	vtáky	CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Tetrao urogallus</i>	hlucháň hôrny	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Tetrastes (Bonasia) bonasia</i>	jariabok hôrny	vtáky	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2

Program starostlivosti o Chránenú krajinnú oblasť Kysuce na roky 2027 - 2036

Vedecký názov	Slovenský názov	Skupina	Poznámka	Vyhláška	Ekologicko-funkčný priestor (EFP)
<b>Vtáky</b>					
<i>Tringa ochropus</i>	kalužiak perlavý	vtáky	CHU	Príloha č. 5	6.1, 6.2, 7.1, 7.2
<i>Troglodytes troglodytes</i>	oriešok obyčajný	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Turdus iliacus</i>	drozd červenavý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Turdus merula</i>	drozd čierny	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Turdus philomelos</i>	drozd plavý	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Turdus pilaris</i>	drozd čvíkota	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Turdus torquatus</i>	drozd kolohrivec	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Turdus viscivorus</i>	drozd trskota	vtáky		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Upupa epops</i>	dudok chochlatý	vtáky	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Vanellus vanellus</i>	cívik chochlatý	vtáky	CHU	Príloha č. 5	6.1, 6.2, 7.1, 7.2
<b>Drobné zemné cicavce</b>					
<i>Sorex alpinus</i>	piskor horský/piskor vrchovský	cicavce/piskory	CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Sorex araneus</i>	piskor obyčajný/piskor lesný	cicavce/piskory		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Sorex minutus</i>	piskor malý	cicavce/piskory		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Castor fiber</i>	bobor vodný/bobor euroázijský	cicavce/hlodavce	EU, CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Dryomys nitedula</i>	pleh lesný	cicavce/hlodavce	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Muscardinus avellanarius</i>	plch lieskový/plšík lieskový	cicavce/hlodavce	EU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Sciurus vulgaris</i>	veverica stromová	cicavce/hlodavce		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Sicista betulina</i>	myšovka horská	cicavce/hlodavce	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<b>Hmyzožravce</b>					
<i>Erinaceus concolor/roumanicus</i>	jež bledý/jež východoeurópsky	cicavce/ježe		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Erinaceus europaeus</i>	jež tmavý/jež západný	cicavce/ježe		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<b>Netopiere</b>					
<i>Barbastella barbastellus</i>	uchaňa čierna/netopier čierny	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Eptesicus nilssonii</i>	večernica severská/netopier severský	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Myotis bechsteini</i>	netopier Bechsteinov/netopier veľkouchý	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Myotis brandti</i>	netopier Brandtov	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2

Program starostlivosti o Chránenú krajinú oblasť Kysuce na roky 2027 - 2036

Vedecký názov	Slovenský názov	Skupina	Poznámka	Vyhláška	Ekologicko-funkčný priestor (EFP)
<b>Netopiere</b>					
<i>Myotis daubentoni</i>	netopier vodný	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Myotis myotis</i>	netopier veľký/netopier obyčajný	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Myotis mystacinus</i>	netopier fúzatý	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Myotis nattereri</i>	netopier riasnatý	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Nyctalus leisleri</i>	raniak stromový/netopier stromový/raniak malý	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Nyctalus noctula</i>	raniak hrdzavý/netopier hrdzavý	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	večernica hvízdavá/netopier hvízdavý/večernica malá	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Plecotus auritus</i>	ucháč svetlý	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	podkovár malý/podkovár krpatý	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Vespertilio murinus</i>	večernica tmavá/netopier pestrý/večernica pestrá	cicavce/netopiere	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<b>Šelmy</b>					
<i>Canis lupus</i>	vlk dravý	cicavce/šelmy	EU*, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Felis silvestris</i>	mačka divá/mačka lesná	cicavce/šelmy	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2
<i>Lutra lutra</i>	vydra riečna	cicavce/šelmy	EU, CHU	Príloha č. 5	7.1, 7.2
<i>Lynx lynx</i>	rys ostrovid	cicavce/šelmy	EU, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Martes foina</i>	kuna skalná	cicavce/šelmy		Príloha č. 7	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Martes martes</i>	kuna lesná	cicavce/šelmy	EU	Príloha č. 7	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Meles meles</i>	jazvec lesný	cicavce		Príloha č. 7	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Mustela erminea</i>	hranostaj čiernochvostý	cicavce/šelmy		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Mustela nivalis</i>	lasica obyčajná/lasica myšožravá	cicavce/šelmy		Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2
<i>Ursus arctos</i>	medveď hnedý	cicavce/šelmy	EU*, CHU	Príloha č. 5	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2

## 2.2 Zhodnotenie stavu predmetu ochrany

Na základe zhodnotenia stavu druhov a biotopov zo správ podľa článku 17 smernice o biotopoch, medzinárodných záväzkov a cieľov stanovených v strategických dokumentoch Európskej komisie a Slovenskej republiky, ako aj záverov rokovaní s Európskou komisiou, je potrebné v danom území zachovať alebo zlepšiť stav biotopov a druhov, ktoré sú predmetom ochrany ÚEV. Určenie cieľov ochrany biotopov a druhov európskeho významu je uvedené v tabuľkách pre jednotlivé ÚEV v prílohe č. 6.9.

## 2.3 Faktory ovplyvňujúce stav predmetu ochrany

V tejto kapitole uvádzame faktory, ktoré pozitívne či negatívne ovplyvňujú predmet ochrany CHKO Kysuce.

Realizácia ochranných opatrení v zmysle predloženého Programu starostlivosti o CHKO Kysuce (kapitola č. 3.4), ktoré budú pozitívne ovplyvňovať stav predmetov ochrany, vyžaduje dostatočné **finančné prostriedky a uplatnenie participatívneho prístupu** v komunikácii s vlastníkmi a obhospodarovateľmi pozemkov. Rešpektovanie súkromného vlastníctva, záujmov obhospodarovateľov a participatívny prístup pri komunikácii s verejnosťou je dôležitým parametrom pri snahe dosiahnuť priaznivý stav biotopov a druhov. Akákoľvek možná finančná ujma kvôli záujmom ochrany prírody na súkromnom vlastníctve alebo pri obhospodarovaní územia by mala byť dodatočne kompenzovaná. V prípade obmedzenia bežného obhospodarovania je podľa zákona č. 543/2002 Z. z. nárok na náhradu, ktorú si oprávnený subjekt môže uplatniť. Komunikácia, súčinnosť a spolupráca je kľúčová pre reálne nastavenie a plnenie špecifických požiadaviek na obhospodarovanie územia hlavne v prípadoch, kedy môže dôjsť k zmene využívania pozemkov (napr. pre migračný koridor, neumožnenie výstavby, a pod.). Dlhodobé zanedbávanie tejto súčinnosti a záujmov dotknutých subjektov malo za následok zníženie dôvery verejnosti v inštitúcie ochrany prírody. Aj príprava programu starostlivosti o CHKO Kysuce je príležitosťou obnoviť dôveru a **zlepšiť podporu a zapojenie verejnosti v ochrane prírody**. Pri komunikácii Správa CHKO Kysuce zdôrazňuje, že ochrana prírody má prínos aj celkovo pre kvalitu života (zachovanie lesov pre ochranu pred povodňami, dostatok kvalitných vodných zdrojov, vhodnosť mikroklimatických podmienok, a pod.) a usiluje sa v predstihu pred prijatím opatrení o nich informovať a rokovať s dotknutými obcami, vlastníkmi, obhospodarovateľmi a užívateľmi pozemkov, prípadne aj občianskymi združeniami a iniciatívami. Takýto prístup nemusí v konečnom dôsledku viesť len k vysvetľovaniu potrieb opatrení prijatých pre ochranu prírody a nájdenia optimálneho spôsobu ich realizácie (teda skĺbenie požiadaviek dotknutých vlastníkov, obcí, iných subjektov a ochrany prírody), ale môže viesť aj k nájdeniu nových personálnych zdrojov, ochotných aktívne participovať na ochrane prírody a tak prispieť pozitívne k naplneniu jej cieľov.

### 2.3.1 Faktory ovplyvňujúce stav lesných biotopov

Faktory ovplyvňujúce stav lesných biotopov delíme na prírodné a antropogénne, t. j. ovplyvnené človekom. Prírodné faktory môžu byť abiotického alebo biotického pôvodu.

**Faktory abiotického prostredia**, môžu pôsobiť mechanicky (tlakom) - napr. **vietor, sneh, námraza, Padovec**; fyzikálne - **blesk, oheň**; a fyziologicky - **sucho, nadbytok vlhkosti, mráz, vysoké teploty, nedostatok a prebytok niektorých živín**. V rámci CHKO Kysuce najviac porasty ovplyvňuje vietor, v menšej miere sucho alebo mrazy. Na rašeliniskách prirodzene limituje rast drevín nadbytok vlhkosti, v najvyšších polohách Kysuckých Beskýd (Veľká Rača) aj nízke teploty a krátkosť vegetačného obdobia. V súčasnosti je významným negatívnym faktorom aj globálna zmena klímy a to najmä pre smrekové monokultúry. Tá oslabuje smrekové porasty najmä kvôli zvýšeným extrémnym prejavom počasia ako sú dlhotrvajúce periódy sucha, extrémne teploty alebo silné vetry, na ktoré je smrek obzvlášť citlivý. Výsledkom je, že v mnohých častiach CHKO Kysuce sa monokultúrne smrečiny začali vplyvom disturbancií a napadnutia lykožrútom veľkoplošne rozpadáť. V lesoch ponechaných na prirodzený vývoj nie sú tieto faktory vnímané ako negatívne, ale sú vnímané ako súčasť prirodzených procesov formujúcich lesné ekosystémy a mŕtva drevná hmota vytvára životné podmienky pre stovky druhov organizmov.

Medzi **biotické faktory** ovplyvňujúce stav lesných biotopov zaraďujeme **niektoré druhy lesných živočíchov a rastlín**, ktoré buď priamo ovplyvňujú dreviny a porasty, prípadne prítomnosťou znemožňujú obnovu a úspešný vývoj lesných biotopov. Najvýznamnejším biotickým faktorom v lesoch CHKO Kysuce je nesporne **podkôrny hmyz**, ktorý výrazne formuje tak prirodzené ako aj nepôvodné smrekové porasty. Jeho premnoženie súvisí hlavne s dlhodobo oslabovanými smrekovými monokultúrami (emisie, extrémne prejavy počasia, výsadba na nevhodných miestach, a pod.). Lokálne sa významnejšie prejavuje pastečný **tlak kopytníkov**, ktorý brzdí proces prirodzenej obnovy spásaním a poškodzovaním prirodzeného zmladenia hlavne deficitne zastúpených drevín (jedľa, buk, javory, jaseň, a pod.). V menšej miere ovplyvňuje lesné biotopy aj **rúbanisková vegetácia**, ktorá vznikla na kalamitných plochách (monotónne porasty smlzu, ostružín, a pod.). Tá sťažuje obnovu prirodzeného drevinového zloženia biotopov. Najmä staršie nepôvodné porasty smreka ohrozujú aj drevokazné huby.

Medzi **antropogénne faktory** ovplyvňujúce stav lesných biotopov zaraďujeme **spôsoby hospodárenia** v lese. Hospodárske zásahy spôsobujú vždy určité zmeny v lesnom ekosystéme/lesných biotopoch. Ak tieto narušujú ekologické hľadiská, vznikajú miesta, ktoré následne vytvárajú vhodné podmienky pre pôsobenie rôznych činiteľov a podieľajú sa na zhoršení stavu lesných biotopov. Ide napríklad o nešetrné obnovné alebo asanačné ťažby, pri ktorých je odstránená značná časť stromov bez ponechania stromov na dozitie a hrubého odumretého dreva. Ďalej je to zalesňovanie stanovištne nepôvodnými ihličnanmi (predovšetkým smrek, v malej miere aj borovica, smrekovec, duglaska). Nepôvodnosť lesov vo väčšej časti územia CHKO Kysuce je jedným z najzávažnejších problémov pri ochrane lesných biotopov. Pôvodné bučiny a jedľobučiny (Ls 5.1, Ls 5.2, Ls 5.3), ako aj sutinové lesy (Ls 4) a jedľové lesy (Ls 8) boli na väčšine územia hlavne v beskydskej časti CHKO Kysuce zmenené na smrekové monokultúry. Vytvorenie rovnovekých a nezriedka rovnorodých porastov v systéme lesa vekových tried rúbaňovým hospodárením na veľkých plochách viedlo k zániku pôvodných lesných biotopov alebo k zhoršeniu ich kvality. Aj keď v posledných zhruba troch dekádach je badateľná snaha o priblíženie sa pôvodnému drevinovému zloženiu, stále časť obhospodarovateľov preferuje pestovanie smrekových monokultúr. Dorubmi často dochádza k úplnému odstráneniu porastovej zásoby bez ponechania stromov charakteristických pre daný biotop, ktoré by zabezpečovali zdroj semien cieľových drevín a kontinuitu štruktúr. V prípade nepôvodných smrekových monokultúr však ponechávanie smrekových výstavkov spravidla

neprispieva k obnove prirodzeného drevinového zloženia a má len obmedzený ekologický význam. Podiel starých prirodzených lesov tak postupne klesá.

Mimoriadne veľkým problémom obhospodarovania lesov v rámci CHKO Kysuce je plošne rozsiahla a intenzívna ťažba porastov poškodených vetrom alebo lykožrútom. S predmetnou ťažbou súvisí aj erózia nespevnených dočasných či trvalých približovacích ciest so všetkými negatívnymi sprievodnými javmi. Husto vedené približovacie cesty spôsobujú odvodňovanie a vysušovanie územia, vrátane území cenných biotopov alebo miest výskytu vzácných druhov rastlín, tiež odnos jemných častí pôdy a ich akumuláciu na niektorých miestach, zanášanie vodných stavieb či prienik inváznych druhov. Tieto problémy sú čiastočne eliminované pri spevnených trvalých odvozných lesných cestách, avšak aj tie majú negatívny vplyv na územia, ktorými prechádzajú (otvorenie a drenáž svahov a následný vplyv na odtokové pomery, vrátane zvyšovania maximálneho odtoku, šírenie nepôvodných druhov, a pod.). V podmáčaných lesoch (napr. v okolí Klokočova) môže spôsobiť poškodenie lesných biotopov aj nešetrné približovanie dreva napr. zničením prirodzeného zmladenia drevín, uhadzovanie haluziny na rašelinné biotopy, alebo poškodenie zamokrených lesných aj nelesných biotopov pohybom ťažkých mechanizmov v rozmočenom teréne (poškodenie vegetačného krytu, odvodňovanie mokradí hlbokými koľajami najmä pri pohybe po spádnici).

Významným faktorom bol hlavne v minulosti **spád imisií z priemyselných oblastí** na Ostravsku, v Poľsku, predovšetkým v náveterných polohách Kysuckých Beskýd, Turzovskej vrchoviny a sčasti aj západnej časti Javorníkov. Tento imisný tlak viedol aj k významnému zhoršeniu zdravotného stavu jedincov jedle bielej. Hoci sa kvalita ovzdušia novšími technológiami zlepšila, dlhodobosť oslabované porasty z minulosti sú dnes náchylnejšie na lykožrútové či vetrové disturbancie.

### 2.3.2 Faktory ovplyvňujúce stav nelesných biotopov

Najvýznamnejší negatívny faktor ovplyvňujúci nelesné biotopy v rámci územia CHKO Kysuce predstavuje **absencia primeraného obhospodarovania**. S tým je spojená následná sekundárna sukcesia, ktorá sa prejavuje zarastaním lúčnych a mokradných spoločenstiev náletovými drevinami. Zánik tradičného hospodárenia na mnohých miestach je spojený s ústupom chovu hospodárskych zvierat, kedy na viacerých ťažšie prístupných lokalitách prebiehala v minulosti pastva hovädzieho dobytku, oviec či kôz. Opustenie týchto plôch vedie k vytváraniu veľkoplošných porastov náletových krovín (hloh, trnka, lieska, a i.) a pionierskych stromov (breza bradavičnatá, vrba rakyta, topol osika, a i.), neskôr aj lesných spoločenstiev s dominanciou smreka, ktorý je v týchto stanovištiach nepôvodný. Na plochách bez hospodárenia začínajú dominovať expanzívne druhy tráv (najmä smlz kroviskový), prestávajú sa uplatňovať konkurenčne slabšie druhy rastlín, akumuluje sa množstvo stariny a zvyšuje sa obsah živín v pôde, čo následne ešte urýchľuje zánik vzácných travinno-bylinných spoločenstiev.

Na viacerých miestach s výskytom vzácnnej mokradnej vegetácie bolo realizované **zalesňovanie** a tieto tendencie pretrvávajú aj do súčasnosti a to vrátane ochranných cenných lokalít. Často dochádza aj k zalesneniu mezofilných lúk a uskutočňuje sa to bez príslušného súhlasu orgánu ochrany prírody.

Najmä v nedávnej minulosti boli mnohé lúčne porasty zásobované výrazne vyšším prísunom živín, či snahami o zvyšovanie úrodnosti trávnych porastov prísevom kultivarov takých druhov tráv, ktoré sa vyznačujú vyššou produkciou biomasy. Táto **intenzifikácia** využívania lúčnych

porastov má však za následok zníženie druhovej diverzity a to najmä vo forme poklesu priemerného počtu druhov vo vegetačnom zložení, či zániku populácií konkurenčne slabších druhov. Podobný účinok má aj nadmerná intenzita pastvy a s ňou spojená eutrofizácia a erózia.

Významným negatívnym faktorom je **zástavba** rôzneho druhu, najmä výstavba rekreačných objektov. V posledných dekádach je hlavne trend rozširovania rekreačného osídlenia podstatne intenzívnejší ako v minulosti a to aj mimo územných plánov obcí na mnohé miesta dosiaľ nezasiahnuté výstavbou, so snahou stavať aj v ochranných významných lokalitách, v hrebeňových polohách, a pod. Popri rekreačnej výstavbe sú v mnohých prípadoch vytvárané trvalé trávne porasty dosádzané nepôvodnými trávnymi zmesami. Negatívom je tiež príliš časté kosenie, výsadba nepôvodných druhov a vytváranie spevnených plôch v okolí rekreačných objektov. Sukcesné zarastanie lokalít, zmeny v spôsoboch obhospodarovania, neusmernená výstavba, či zalesňovanie vedú ku **fragmentácii** a znižovaniu výmery nelesných biotopov. Vznikajú malé izolované lokality, v ktorých však populácie druhov postupne miznú v dôsledku absencie akéhokoľvek kontaktu s inými populáciami.

Špecifické ohrozenie nelesných biotopov v rámci CHKO Kysuce predstavuje príležitostne realizovaná **ťažba riečneho štrku**, ktorá ohrozuje nielen špecifické rastlinné spoločenstvá vyvíjajúce sa na ich brehoch, niektoré chránené a ohrozené druhy rastlín, ale zapríčiňuje aj postupné zarezávanie tokov, čo spôsobuje pokles hladiny spodnej vody so všetkými negatívnymi dôsledkami na cenné mokraďové lokality v nivách tokov.

Na rašeliniskové a ostatné vlhkomilné porasty má výrazne negatívny vplyv aj **odvodnenie pozemkov**, ktoré bolo veľkoplošne realizované najmä v minulosti a jeho vplyvy pretrvávajú dodnes. Mnoho významnejších lokalít prechodných rašelinísk a takmer všetky podmáčané lúky na alúviách riek a potokov boli v minulosti priamo odvodnené, prípadne bolo odvodnené ich okolie a aj v súčasnosti zaznamenávame aktivity smerujúce k odvodneniu okolia okolitých pozemkov (napr. odvodňovacie priekopy). Odvodnenie nelesných biotopov spôsobuje aj pohyb a prejazd ťažkej techniky v nich. Hlboké koľaje sú častokrát rovnako efektívne ako úmyselne vykopané odvodňovacie kanály. Viaceré typy nelesných biotopov sú vplyvmi klimatickej zmeny čoraz častejšie zasiahnuté intenzívnymi fázami **sucha**. Výrazný vplyv má tento faktor najmä na vlhkomilnú vegetáciu, avšak prejavuje sa aj v lúčnych spoločenstvách znížením tvorby biomasy, vitality druhov a produkcie semien, čo potenciálne ohrozuje populácie viacerých vzácnych druhov.

Absencia obhospodarovania, narušenie vegetačného krytu, zmeny vo vodnom režime, urbanizácia či prítomnosť dopravných koridorov majú za následok aj zvýšený **výskyt invázií nepôvodných a iných expanzívnych alebo nepôvodných druhov rastlín**. Tie vstupujú do rastlinných spoločenstiev, v ktorých často vytvárajú dominantné porasty a vytláčajú pôvodné druhy. V prípade CHKO Kysuce sú najviac invadované lokality popri tokoch riek (Kysuca, a i.). Významne invadované sú tiež hlavné dopravné koridory.

K faktorom pozitívne vplývajúcim na nelesné biotopy v rámci CHKO Kysuce patria najmä **tradičné spôsoby obhospodarovania**, či už vo forme kosenia alebo neintenzívneho pasenia hospodárskych zvierat. Na miestach, ktoré sú vystavené zarastaním náletovými drevinami, je nevyhnutá starostlivosť formou pravidelného **výrubu a odstraňovania drevín**, ich výrubom a spracovaním, jednorázovo je z pohľadu ochrany prírody akceptovateľné aj ich frézovanie s následných využívaním pozemku na pastvu alebo kosbu. Rovnako mulčovanie je vhodné len

ako spôsob jednorázového obnovného manažmentu, po ktorom je vhodné realizovať pravidelnú kosbu alebo pasenie.

### 2.3.3 Faktory ovplyvňujúce stav populácií druhov rastlín

Druhy rastlín, ktoré sú predmetom ochrany v rámci CHKO Kysuce môžeme rozdeliť na dve hlavné skupiny:

**a) druhy prirodzených spoločenstiev** kde sa za optimálny spôsob starostlivosti považuje ponechávanie ich biotopov bez zásahu človeka. Ide najmä o druhy viažuce sa na lesné biotopy, prameniská, prirodzené vodné toky a lesné rašeliniská so zachovalým vodným režimom. V prípade takýchto druhov sú najvýznamnejším negatívnym vplyvom **necitlivé zásahy do biotopov**. V prípade lesných biotopov ide najmä o ťažbu dreva, pri ktorej dochádza k vytváraniu rúbaní s následnou zmenou svetelných pomerov bylinného podrastu a s tým spojenej tvorby rúbaniskovej vegetácie. Tá je tvorená väčšinou konkurenčne silnejšími druhmi, čo má za následok celkovú zmenu vegetácie na takto vyťaženej ploche. Zásahy realizované na väčších súvislých plochách výrazne menia svetelné, teplotné a vlhkostné pomery, čím zvyšujú stresovú záťaž citlivých druhov rastlín. Ten sa môže prejavovať zníženou vitalitou, produkciou semien, alebo úplným zánikom populácie. So zásahmi v lesných biotopoch je spojené aj **poškodzovanie pôdneho krytu** pri ťažbe, približovaní a manipulácii s drevnou hmotou. Je však nevyhnutné podotknúť, že niektoré druhy dokážu prežívať aj v bežne obhospodarovovaných lesoch, kde hospodárska činnosť pri určitej intenzite vytvára podmienky pre ich existenciu. Príkladom sú druhy, ktorých výskyt je viazaný na iníciaľne štádiá zarastania obnažených plôch, ktorých výskyt bol zaznamenaný na extenzívne využívaných lesných skladoch, cestných priekopách či sporadicky využívaných lesných cestách (napr. *Montia fontana*, *Juncus bulbosus*, *Juncus squarrosus*, *Isolepis setacea*...). V ich prípade ide pravdepodobne o adaptáciu pre nedostatok prirodzených stanovišť (napr. obnažené plochy po vývratoch veľkých stromov). V prípadoch necitlivej ťažby alebo približovania dreva na prameniskách, rašeliniskách a podmáčaných lúkach môže dôjsť k ich poškodeniu (prípadne zničeniu) vrátane druhov rastlinných a živočíšnych spoločenstiev na ne viazaných. Vzhľadom na citlivosť prameniskových a podmáčaných lesných biotopov by v nich mali byť hospodárske zásahy **vylúčené**. Druhy viazané na rašeliniská s nenarušeným vodným režimom či lužné a rašelinné lesy sú ohrozené, okrem prebiehajúcich klimatických zmien, možným odvodnením či už úmyselným alebo neúmyselným (pohyb ťažkej techniky). Druhy z čeľade *Orchidaceae* sú ohrozované aj diviakom lesným, ktorý intenzívne vyhľadáva a vyrýva ich hľuzy. V rámci územia CHKO Kysuce bol zaznamenaný aj nelegálny zber chránených druhov rastlín či už formou trhania z nevedomosti alebo vykopávania celých rastlín pre ďalší predaj, pestovanie či liečebné účely.

**b) druhy viažuce sa na poloprirodzené mokradné, lúčne, či travinno-bylinné spoločenstvá**, ktoré vznikli v podmienkach CHKO Kysuce vplyvom hospodárenia človeka a na aktívnom a pravidelnom zasahovaní sú závislé dodnes. Pre tieto druhy a ich biotopy (ako už bolo uvedené vyššie) je najvýznamnejším negatívnym faktorom **absencia obhospodarovania** a s tým spojená následná sekundárna **sukcesia**. Optimálnym spôsobom starostlivosti o tieto druhy sú tradičné spôsoby hospodárenia, t. j. **kosenie a neintenzívne pasenie**. Špecifickým problémom mnohých druhov viazaných na rašeliniská, trasoviská, slatiny či vlhké lúky, ale i rašelinné lesy je **nedostatok vlhky v dôsledku priameho či nepriameho odvodnenia** (cestné priekopy, odvodňovacie jarky, lesné cesty, prejazdy ťažkej techniky, a pod.) ich lokalít v ich dávnejšej minulosti, ale aj v súčasnosti. Tento nepriaznivý stav umocňujú prebiehajúce zmeny

klimatických podmienok, najmä zvyšovanie priemerných a maximálnych teplôt spojené s poklesom úhrnu zrážok vo vegetačnom období.

### 2.3.4 Faktory ovplyvňujúce stav populácií druhov živočíchov

**Vnútorým prírodným faktorom**, ktorý najviac negatívne vplyva na populácie druhov topicky či troficky, viazaných prevažne na otvorené travinno-bylinné porasty a na plnenie dlhodobých cieľov ochrany, je **sukcesia**. Najmä na trvalých trávnych porastoch (TTP) a nelesných plochách na lesných pozemkoch, dochádza k opúšťaniu pôdy a jej následnému zarastaniu lesom. Minimalizovanie takéhoto vplyvu sukcesie vyžaduje efektívnejšie motivovanie poľnohospodárov k udržaniu hospodárenia na pôde vhodným nastavením finančných dotácií. Sukcesia, **poľovný tlak a predácia vo vrcholových partiách** orografických celkov v územnej pôsobnosti CHKO Kysuce boli pravdepodobne hlavnými príčinami vymiznutia tetraeva hoľniaka z týchto lokalít v minulosti. Sukcesiu drevín a bylín je nevyhnutné v pravidelných intervaloch potláčať aj na tzv. neproduktívnych plochách v lesných pozemkoch, na ktoré sú viazané vzácne druhy flóry a fauny. V prípade niektorých druhov, ktoré sa dostali na pokraj vyhynutia, okrem ničenia habitatov intenzívnou **lesohospodárskou činnosťou**, je významným ohrozujúcim faktorom aj **predácia**. V podmienkach CHKO Kysuce sa to týka napr. hlucháňa hôrneho, ale významnejšia je tiež pre všetky druhy na zemi hniezdiacich vtákov. Predačný tlak môže byť významný, ak dôjde k zvýšeniu početnosti niektorých druhov (diviak lesný, líška hrdzavá, kuna skalná), alebo výskytu invázných nepôvodných druhov (norok americký, psík medvedíkovitý, medvedík čistotný, a pod.).

**Vnútoré človekom podmienené faktory** sú rovnako dôležité, nakoľko pomerne významná časť na lesné prostredie viazaných druhov, potrebuje pre svoju existenciu špecifické podmienky, ktoré nachádzajú najmä v prírodných lesoch. Dlhodobé **intenzívne obhospodarovanie lesov** spôsobilo, že veľká väčšina lesov v rámci CHKO Kysuce má veľmi výrazne pozmenené drevinové zloženie a aj štruktúru porastov. Cieľom ochrany prírody je postupné obnovenie drevinového zloženia lesných biotopov, zvýšenie počtu starých stromov s dutinami, zvýšenie podielu hrubého odumretého dreva, diverzifikácia vertikálnej štruktúry porastov. Zachovanie a vytvorenie malých lesných mokradí výrazne prispeje k zlepšeniu stavu populácií viacerých druhov obojživelníkov a na vodu viazaných bezstavovcov. Pre zachovanie alebo zlepšenie stavu niektorých druhov je nevyhnutné postupne vyčleniť dostatočne veľkú plochu lesov na prirodzený vývoj (bezzásah), kde sa štrukturálne znaky pre existenciu týchto druhov zachovávajú. Takýmto prístupom sa zachovávajú refúgiá, ktoré v čase rozsiahlych disturbancií pôsobia ako zdrojové územia druhov pre obnovu biodiverzity ekosystému. Pomerne veľká časť lesov, ktorá vznikla sukcesiou má vhodnú štruktúru a niektoré druhy ich pravidelne obsadzujú. Pre ochranu hniezdiacich vtákov je nevyhnutné zabezpečiť ich pravidelný monitoring a následnú cieleňú operatívnu ochranu.

Na populácie druhov, ktoré sú predmetom ochrany v CHKO Kysuce, limitujúco vplyva aj **poľnohospodárstvo**. K najvýznamnejším faktorom patria ukončenie hospodárenia („opustenie pôdy“), **rozorávanie TTP a načasovanie a spôsob kosby**. Tieto faktory poľnohospodárskej praxe vedú k zníženiu dostupnosti hniezdnych biotopov pre viaceré predmety ochrany, ako je napríklad chrapkáč poľný alebo prepelica poľná, ale aj k zníženiu

dostupnosti potravy pre niektoré ďalšie druhy, ktoré majú v nelesných habitatoch lovné teritória. Sukcesiou a tiež nesprávnym obhospodarovaním TTP (načasovanie a druh kosby) dochádza k významným, negatívnym zásahom do populácii vzácnych druhov bezstavovcov (napr. modráčik bahňákový, modráčik čiernoškvrnný, ohniváčik veľký, a pod.) a ďalšieho druhového spektra živočíchov, ktoré sú viazané na TTP. Je preto veľmi dôležité monitorovať vplyv hospodárenia v území a dôsledne využiť možnosti poľnohospodárskej politiky, ktorá motivuje k prírode šetrnému poľnohospodárstvu v rámci CHKO Kysuce. Pre mnohé druhy, viazané na urbánne ekosystémy je dôležité **zachovanie ovocných sádov a rozptýlenej zelene** v intravilánoch obcí, či ich blízkosti. **Zachovanie, obnova a vytvorenie malých mokradí** výrazne prispeje k zlepšeniu stavu populácií druhov obojživelníkov a ostatných na vodu viazaných živočíchov.

Posledné desaťročie významne vzrástla **návštevnosť CHÚ človekom**. V prípade citlivých druhov ako orol skalný, hlucháň hôrny, bocian čierny a i., môže zapríčiniť neúspech pri ich hniezdení aj úmyselné, či neúmyselné **vyrušovanie**. To môže mať podobu nielen vyrušovania pri realizácii bežnej hospodárskej činnosti (poľnohospodárstvo, lesníctvo), ale aj vyrušovania pri vykonávaní rôznej neusmernennej rekreačnej činnosti – pohyb mimo vyznačených chodníkov, rybárstvo, skialpinizmus, pohyb motorovým vozidlom mimo vyhradených miest, zber lesných plodov a zhodov, a pod. Dlhodobé vyrušovanie má aj významný vplyv na vzorce správania niektorých druhov. V minulosti bol medveď hnedý druhom živočícha s denným spôsobom aktivity v rámci cirkadiálneho rytmu. V súčasnosti je však aktívny skoro ráno, za súmraku a v noci.

Charakteristickým a výrazne negatívnym javom v krajine je **prikrmovanie zveri** v blízkosti intravilánov obcí. Tiež prikrmovanie a vnadenie mäsitou potravou a inými potravinami, ktoré sú po záručnej dobe (banány, pomaranče, ovocie v obaloch, plesnivé pečivo, sladkosti, a pod.). Okrem zažívacích problémov, ktoré má zver, konzumujúca takúto potravu, dochádza touto činnosťou i k ďalšiemu negatívnemu javu - vnadenie a prikrmovanie zveri v blízkosti obcí mení ich vzorce správania, čo hlavne v prípade medveďa hnedého, môže viesť až k synantropizácii jedincov, tzn. privykutí na zdroje potravy v spojitosti s ľudskými pachmi. S tým súvisí aj strata plachosti, čo môže zapríčiniť konflikt s človekom.

**Vonkajšie prírodné faktory** ovplyvňujúce ciele ochrany živočíchov sú hlavne poveternostné podmienky – **extrémy počasia na migračných trasách a zimoviskách vtákov a netopierov**. V prípade druhov, ako napr. bocian biely, bocian čierny, prepelica poľná, kalužiak malý, kulík riečny, brehuľa hnedá, chrapkáč poľný, žltouchvost hôrny, včelár lesný, cíbik chochlatý nie je pre zachovanie ich populácií dôležité len udržanie vhodných podmienok na hniezdenie v CHKO Kysuce. Takmer rovnako dôležitú rolu hrajú aj podmienky na zimoviskách a migračných trasách. V prípade suchých rokov vedúcich k nedostatku potravy na zimoviskách tak môže byť mortalita uvedených druhov vyššia a môže viesť aj k nižšiemu obsadeniu hniezdísk a zimovísk. Na minimalizovanie tohto vplyvu je potrebné udržiavať biotopy uvedených druhov v dobrej kvalite za účelom zvýšenia hniezdnej úspešnosti, ktorá bude úplne alebo aspoň čiastočne kompenzovať potenciálne straty na zimoviskách a migračných trasách v dôsledku poveternostných extrémov. Medzi vonkajšími prírodnými faktormi hrá významnú rolu **globálna zmena klímy**. Táto vedie už v súčasnosti k posunu areálu rozšírenia niektorých živočíšnych druhov a ovplyvňuje aj druhovú skladbu biotopov. Extrémne výkyvy počasia môžu

znamenat' nižšiu reprodukčnú úspešnosť niektorých druhov (napr. kurovité, dravce) čo môže viesť k znižovaniu početnosti až zániku lokálnych populácií. Rovnako aj prípadné zmeny v zrážkových pomeroch (ich pokles) sa môžu negatívne dotknúť populácií akvatických a semiterestrických živočíchov. Rastúca dĺžka suchých období v letných mesiacoch môže viesť k zvýšenému tlaku obyvateľov na vodné zdroje, čo negatívne ovplyvní tieto stanovištia. Dlhšie obdobia bez zrážok hlavne v teplejšej polovici roka výrazne znižujú prietoky a hlavne v menších tokoch môžu spôsobiť kolaps vodných ekosystémov v prípade vyschnutia tokov, čo postihuje všetky vodné živočíchov (ryby, rak riečny, bezstavovce). Je preto potrebné realizovať opatrenia, ktoré vedú k udržaniu autochtónnych druhov fauny, u ktorých to je možné a zároveň vytvoriť vhodné podmienky pre celkové udržanie stability ekologických funkcií krajiny a jej autoregulačných mechanizmov.

Významným biotickým faktorom ovplyvňujúcim populácie niektorých pôvodných druhov vtákov je **šírenie druhov s inváznym správaním**, a to tak nepôvodných druhov zavlečených človekom, ako aj druhov prirodzene expandujúcich do územia v dôsledku zmien klimatických a stanovištných podmienok.

**Vonkajšie človekom podmienené faktory** môžu v niektorých prípadoch môžu tieto faktory spôsobiť aj vymiznutie druhov, napr. sťahovavého vtáctva. Významnú rolu v tomto prípade hrá aj ochrana biotopov sťahovavých druhov na zimoviskách a migračných trasách, ako aj samotných druhov počas migrácie a zimovania mimo územia Slovenska, pričom **odlesňovanie, intenzifikácia poľnohospodárstva na zimoviskách a nelegálny lov počas migrácie** predstavujú jedno z hlavných rizík pre sťahovavé druhy. Preto je dôležité pokračovať v presadzovaní záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných dohovorov - Dohovor o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov (Bonnský dohovor)<sup>5</sup>, Dohovor o mokradiach majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva (Ramsarský dohovor)<sup>6</sup>, Dohoda o ochrane africko-euroázijských druhov sťahovavého vodného vtáctva (AEWA)<sup>7</sup>, a iné.

Faktorom s dopadom na lesné druhy je aj **pôsobenie prírodných činiteľov v dôsledku zmeny klímy**. Tými sú napríklad častejšie vetrové polomy, sucho, intenzívne búrky a povodne, negatívne ovplyvňujúce dosiahnutie cieľov ochrany. V prípade, že k týmto disturbanciám dôjde na väčších plochách, majú negatívny dopad na mnohé druhy živočíchov. Napr. niektorým druhom vtáctva môžu zaniknúť dostupné hniezdné biotopy (orol skalný, bocian čierny, včelár lesný a pod.). Na zníženie dopadov tohto faktoru je dôležité, aby pri hospodárení v lese boli porasty dostatočne štruktúrované s drevinovým zložením charakteristickým pre danú polohu a biotop. Tým sa podarí znížiť negatívny vplyv rovnovekých smrekových monokultúr, nielen na druhovú skladbu a biodiverzitu živočíchov, ale i rastlín. Naopak, disturbance malého rozsahu a jemnej mozaiky majú v ekosystémoch pozitívny dopad na mnoho druhov a prispievajú v časo-priestorovom kontexte k zvyšovaniu biodiverzity tým, že diverzifikujú mikrohabitaty.

Na naplnenie cieľov ochrany prírody môže negatívne pôsobiť aj celková nepriaznivá **ekonomická a sociálna situácia v Európe**. V prípade nepriaznivého vývoja ekonomiky sú

<sup>5</sup> [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:21979A0623\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:21979A0623(01))

<sup>6</sup> <https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/medzinarodne-dohovory/ramsarsky-dohovor/>

<sup>7</sup> <https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/medzinarodne-dohovory/dohoda-ochrane-africko-euroazijskych-druhov-stahovaveho-vodneho-vtactva/>

prioritou iné opatrenia, a teda aj celkové vnímanie ochrany prírody ako priority sa môže posunúť na nižšie úrovne a sťažiť tak dosiahnutie dlhodobých cieľov.

Urbanistické prvky v krajine do značnej miery negatívne ovplyvňujú populácie veľkých šeliem – medveďa hnedého, vlka dravého, rysa ostrovida a tiež mačky divej, vyskytujúcich sa v CHKO Kysuce. Významne negatívne dopady predstavuje výstavba infraštruktúry, najmä výstavba dopravných komunikácií a rozširovanie a spájanie sa zastavaných území obcí do „jednoliatych celkov“. **Bariérový efekt urbanizmu a dopravnej infraštruktúry** spolu s **fragmentáciou habitatov** veľkých šeliem pôsobia na disperziu a distribúciu týchto druhov v krajine. Ich rozsiahle domovské okrsky tak strácajú konektivitu v rámci orografických celkov v pôsobnosti Správy CHKO Kysuce, ale aj v rámci ďalších CHÚ, ktoré s CHKO Kysuce priamo susedia a pre zachovanie priaznivého stavu populácii veľkých šeliem sú zásadné. Medzi ne patrí Národný park Malá Fatra, CHKO Strážovské vrchy, CHKO Kysuce, CHKO Beskydy (Česká republika) a Żywiecki Park Krajobrazowy (Poľsko). **Narušenie konektivity krajiny a toku génov** má za následok regres populácií spôsobený príbuzenským krížením (inbreeding). S neustále sa zvyšujúcou **frekvenciou dopravy**, v kritických zónach, kde migračné biokoridory križujú dopravnú infraštruktúru, dochádza k zvýšenej **mortalite zveri**. Tieto nepriechodné úseky biokoridorov je nevyhnutné v blízkej budúcnosti zabezpečiť prvkami dopravnej infraštruktúry, ktoré zabezpečujú bezpečný pohyb zveri (**ekodukty, podmostia**). Negatívnym javom v územnej pôsobnosti Správy CHKO Kysuce je **pytliactvo** veľkých šeliem, jeho odhaľovanie je však personálne a časovo náročné.

Pre realizáciu ochranných opatrení je kľúčové, aby v rozhodovacom procese v oblasti územného plánovania, vydávania územných rozhodnutí a stavebných povolení, ale aj v oblasti ochrany prírody, boli presadzované opatrenia na zachovanie alebo zlepšenie priechodnosti krajiny pre živočíšne druhy. **Zachovanie priechodnosti krajiny** v rámci CHKO Kysuce je nevyhnutné pre priaznivý stav populácií veľkých šeliem, ako aj pre ich disperziu a distribúciu na medzinárodnej úrovni (smernica o biotopoch). K usmrteniam chránených živočíchov, napr. vydry riečnej, dochádza v úsekoch frekventovaných ciest (najmä I., II. a III. triedy) s vodnými tokmi tam, kde jestvujú nepriechodné typy priečných objektov (mosty, priepusty), ktoré ich odrádzajú od prechodov popod komunikáciu.

**Bariérový efekt zástavby** má v CHKO Kysuce významný negatívny vplyv na disperziu fauny. Súvislá zástavba v niektorých dolinách dosahuje dĺžku až 20 km (Čadca-Vysoká nad Kysucou), 12 km Čierne-Skalité, 7 km (Krásno nad Kysucou – Klubina). Zvyšujúca sa intenzita urbanizácie v posledných 10 – 15 rokoch situáciu naďalej zhoršuje. Právna ochrana existujúcich biokoridorov je v súčasnosti nedostatočná.

Po melioráciách, ktoré prebehli v území v 50-tych rokoch, trend likvidácie mokradí neustal. V ostatných desaťročiach sa mokrade redukovali hlavne **odvodňovaním a zasypávaním**. **Vodné toky sa napriamovali a regulovali**, pričom miestami bežne dochádzalo aj k likvidácii brehovej vegetácie. K uvedeným aktivitám dochádzalo najmä v dôsledku rozvoja poľnohospodárstva a protipovodňových úprav. Negatívnym trendom v území je **výstavba situovaná v blízkosti tokov**, často v ich inundačnom území, čo má sekundárne dopady v podobe regulácií tokov. Tieto faktory negatívne ovplyvňujú celé spektrum fauny viazanej na mokrade. Vydra i bobor sú do určitej miery schopné tolerovať disturbance, pokiaľ však majú dostatok bezpečných odpočinkových a úkrytových lokalít s potravou. **Výstavba priehrad, nádrží, malých vodných elektrární, ako aj betónových prehrádzok a stupňov** ohrozuje

habitat riečnych druhov, pretože umelo prerušuje ich teritória, vytvára bariéry pre migrácie mnohých druhov rýb, narúša prirodzený cyklus záplav a vyvoláva veľké zmeny v ekosystémoch nad, ale tiež pod nádržou (teplejšia voda vytekajúca z nádrže, zmena sedimentačného procesu pod priehradou – („princíp hladnej vody“). Pre druhy viazané na vodné toky je dôležité aj množstvo vody v tokoch. To výrazne ovplyvňuje predovšetkým ich topické a trofické podmienky. Pôsobenie človeka na prietok vody v riekach súvisí najmä s výstavbou malých vodných elektrární a priehrad, napriamovaním tokov, zavlažovaním, zachytávaním prameňov, čerpaním podzemnej vody ale aj odberom povrchovej vody na zavlažovanie či napĺňanie súkromných vodných plôch. Výstavba vodných nádrží a vytváranie vodných plôch (napr. štrkoviská) môže mať na biotu aj pozitívny vplyv za predpokladu, že sa vytvoria podmienky pre jej rozvoj a zároveň nie je takáto plocha intenzívne človekom využívaná, napr. vodárenská nádrž Nová Bystrica.

**Znečistenie vody** má najväčšie vplyvy na druhy citlivé voči kyslíkovému režimu v toku (ryby, rak, bezstavovce). Za posledné roky sa v lokalitách, kde došlo k odkanalizovaniu Kysúc, zlepšila čistota vody v tokoch. Hlavné znečistenie tokov na Kysuciach je spôsobené **vypúšťaním splaškov** do recipientov a v menšej miere poľnohospodárstvom (hnojenie pôdy). Významné znečistenie všetkých tokov na Kysuciach predstavuje **skládkovanie komunálneho a stavebného odpadu**. Špecifickou formou znečistenia je zakalenie vody pri **ťažbe štrku**, či v dôsledku **ťažby a približovania dreva**. Osobitne negatívne vplýva na riečnu faunu ťažba štrkových lavíc. Štrk predstavuje dôležitý neresový substrát pre väčšinu reofilných – prúdofilných rýb najmä v podhorských oblastiach. Na štrkových laviciach a náplavoch si v určitých úsekoch tokov ryby každoročne tvoria neresiská. Jednou z najväčších hrozieb pre neresiská rýb je neregulovaná a nezákonná ťažba štrkov. Aj **ťažba veľkých skál** znižuje členitosť toku, úkrytovú kapacitu a tým celkovú biodiverzitu vodného toku. Ťažba štrkových lavíc likviduje aj hniezdiská niektorých druhov vtákov.

V prípade lesných druhov netopierov je kľúčovým faktorom zachovalosť starých, na bŕtľavé a dutinové stromy bohatých porastov, kde druhy nachádzajú svoje úkryty, rodia a vychovávajú svoje mláďatá. Z uvedeného dôvodu mimoriadne negatívne vplýva na výskyt druhov netopierov akýkoľvek **zásah do starých lesných porastov** v akomkoľvek ročnom období. Všetky negatívne vplyvy počas reprodukčného obdobia výrazne ovplyvňujú populácie synantropných druhov a preto je dôležité ich tiež spomenúť. Najzávažnejším faktorom je predovšetkým **strata úkrytov v ľudských stavbách** v dôsledku rekonštrukčných prác. Ide najmä o vyrušovanie a úhyn jedincov v dôsledku uzatvárania vletových otvorov do jednotlivých stavieb, cielené zásahy na elimináciu výskytu netopierov, dekoračné osvetľovanie historických stavieb s výskytom netopierov. V neposlednom rade výrazným faktorom ovplyvňujúcim populácie netopierov je aj **úroveň poznania ich výskytu** a rozšírenia v rámci CHKO Kysuce. Toto poznanie napomáha pri konkrétnych návrhoch ochrannárskych opatrení, ako aj pri usmernení a regulácii ľudských aktivít negatívne vplývajúcich na výskyt netopierov.

Z pohľadu ochrany plazov sú hlavnými negatívnymi faktormi, ktoré ovplyvňujú ich populácie v území - **mortalita na dopravných komunikáciách** počas insolácie, strachom motivované **úmyselné usmrcovanie** jedincov (hadov) a úhyn jedincov počas intenzívneho obhospodarovania TTP.